

Tafel­speech diner

Beste Rolduciëns, vrienden en vriendinnen,

En weer zijn we te gast op onze oude vertrouwde plek waar we zoveel jaren hebben doorgebracht. We zijn met 90 deelnemers. De nestor is Jan Merckx: 93 jaar oud. De langste reis heeft Paul Delhay gemaakt: helemaal vanuit Zuid-Korea naar Kerkrade... Applaus!

Deze eerste dag heeft ons weer fijne gesprekken gebracht, een bijzonder middagprogramma, en een magistraal orgelconcert. En er komt nog meer: vanavond en morgen.

Maar er is deze keer wel iets bijzonders.

Dit jaar, 2024, wordt voor het eerst in de geschiedenis het jaar van twee grote reünies.

U moet zich voorstellen: we zitten als Reüniecomité bij elkaar en denken na over onze vergrijzing en het door de jaren heen gestaag teruglopend aantal reünisten. Want we worden allemaal een dagje ouder. Onze lijven herinneren ons er steeds vaker aan dat we vergankelijk zijn. We kennen allemaal de symptomen... Zoals iemand tijdens een van de vorige reünies zei: "Ik nader het moment dat ik denk: als er een lichaamsdeel niet piept, kraakt of steunt ben ik het waarschijnlijk kwijt..."

We keken als comité naar de uitslag van het onderzoek onder oud-Rolduciëns dat we na de vorige reünie hebben gedaan. Daaruit kwam zonneklaar naar voren dat een ruime meerderheid van de respondenten van mening was dat we ook de externe studenten tot 1996 – het jaar van de fusie tussen Rolduc en het nabij gelegen Antonius Doctor College - in principe zouden moeten uitnodigen.

We zijn het er snel over eens: er is maar één manier om dat in gang te zetten en dat is door al die studenten een uitnodiging te sturen. We hopen dat er zich dan in totaal zo'n 150 deelnemers zullen inschrijven.

Ik schrijf een ronkende uitnodigingstekst. En tot onze grote verbazing komt in sneltreinvaart een overweldigende hoeveelheid reacties binnen. Meer dan 400 spontane aanmeldingen. Let wel 400 bovenop de verwachte 90 van de 'oude garde'. Bijna 500 in totaal.

Wat een positieve respons!

En wat een onomstotelijk bewijs hoe groot het gevoel van verbondenheid is met Rolduc en je klasgenoten van vroeger. En dan maakt het niet uit of je tussen 1946 en 1975 op Rolduc was of tussen 1975 en 1996 eindexamen deed. Je bent Rolduciën voor het leven.

Maar meteen hebben we 'last van het succes'...

Want een reünie voor (onverwacht) meer dan 400 – wellicht straks 500 - deelnemers zou in de accommodatie van ons dierbare Rolduc op allerlei praktische bezwaren stuiten. Immers: heel belangrijk: vorm, inhoud en organisatie van de reünie moeten niet alleen vlekkeloos haalbaar zijn, maar ook volledig recht doen aan het enthousiasme en de verwachtingen van alle deelnemers.

Tja, dat vroeg om herbezinning. Een aantal van de ‘jonkies’ zegt spontaan toe om mee te helpen met de organisatie van een grootscheepse reünie. We ontmoeten elkaar, en het wordt snel duidelijk er moeten twee reünies komen. De bekende tweedaagse voor wat we gaan noemen Rolduc 1, en een ééndaagse voor Rolduc 2. De tweedaagse is nu. De ééndaagse zal plaatsvinden op zaterdag 9 november 2024. Ik noem even één naam: het is Claudio di Leonardo – je gelooft het niet, maar hij is toch echt een rasechte Kerkradenaar - Claudio di Leonardo (eindexamenjaar 1985) die samen met een groep enthousiastelingen deze eendaagse aan het voorbereiden is. Prachtig dat ze deze handschoen hebben opgepakt. Volg hun vorderingen op onze website!

Beide comités krijgen voor dataverwerking en het gebruik van de website de ondersteuning van de Stichting Lève Rolduc. De Stichting onder leiding van zijn nieuwe voorzitter Jan Schrijen werkt er zo op uitstekende wijze aan mee dat het twee prachtige reünies kunnen worden!

Overigens nemen de jonkies meteen een interessant initiatief. Er is eindelijk weer een school in de maak voor voortgezet onderwijs in Kerkrade: het Martin Buber. Mavo, havo, vwo. Postadres: Heyendallaan 82...

Het moet een school vóór en door de gemeenschap Kerkrade worden. Hoe zouden oud-Rolduciëns vanuit hun maatschappelijke achtergrond die nieuwe school kunnen ondersteunen? Gedacht wordt aan gastcolleges, workshops, stageplaatsen e.d. We hebben allemaal de basis voor onze carrière in Kerkrade gelegd. Hoe mooi zou het zijn als we vanuit onze kennis en kunde iets kunnen terugdoen voor die stad. De ‘jonkies’ gaan die gedachte in aanloop naar hún reünie verder invulling geven.

Terug naar onze reünie van vandaag en morgen.`

Twee dagen van gesprekken en herinneringen.

Ik heb het gevoel dat we steeds weer als we met elkaar hier zijn... terecht komen in het DNA van Rolduc. Het DNA van Rolduc. Het genetisch materiaal van ontwikkeling, functioneren, groei dat we met ons meedragen. Of we willen of niet. Het is er. Dat we met vreugde koesteren en dat ons soms pijn heeft gedaan.

In de groepsgesprekken van vandaag hebben we dat weer ervaren. Zoals steeds. Na de reünie van twee jaar geleden is er door de gespreksleider een verslag van die gesprekken gemaakt. Door een misverstand zijn die toen niet op onze website geplaatst. As op ons hoofd... Inmiddels is die omissie hersteld. U kunt ze lezen op de site onder *Reünie 2022: terugblik en foto's – klassenontmoetingen*.

Het is bijzonder interessant DNA materiaal...

Ik wil een paar markante weergaven met u doornemen.

Titel: *Rolduc: het warme bad waarvan het water nooit afkoelt*

In de groep met de oudste reünisten bestond over één ding unanimitieit: de herinneringen aan Rolduc zijn blijvend en kostbaar. Iedereen kijkt met dankbaarheid en weemoed terug naar le séjour de son enfance. Op Rolduc is een dégelijk cultureel fundament gelegd waarvan iedereen in zijn verdere leven profijt heeft gehad en waarop voor de rest van ieders leven stevig kon worden en is gebouwd.

Zoals gezegd: de groep bestond uit de oudste deelnemers. Misschien was er om die reden voor het thema sport weinig belangstelling... maar voor cultuur en inhoudelijke ontwikkelingen rondom Rolduc des te meer.

De aftrap kwam uit de mond van Ger Brunenberg, die ons inmiddels is ontvallen, maar aan wie we allemaal nog goede herinneringen hebben. Ger bracht voor de groep in het Latijn de getuigenis uit de Palmzondag Passie zingend ten gehore. Daarna liet hij weten zich nog levendig het besluit te herinneren om Rolduc van nationaal gymnasium tot klein seminarie te hervormen, waartegen de leraren van toen zich verzetten, maar dat toch doorgang vond omdat "*Bisschop Lemmens zich niet tegen Rome durfde te verzetten*". Het effect van die beslissing was niet alleen het wegsturen van leerlingen die geen priester wilden worden maar ook, zoals Ger het prozaïsch uitdrukte. Hij zei met glinsterende ogen "*brave leerlingen kregen voorrang boven intelligente leerlingen*".

Het gesprek van de tweede groep. Titel *Rolduc: een zichtbaar en een onzichtbaar domein*.

De klasgenoten constateerden dat er op Rolduc sprake was van twee 'domeinen'. Een zichtbaar domein met schier onbegrensde mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen in culturele en/of sportieve zin. En een domein daaronder waarin het gedrag van mensen – met name van sommige leraren – betrokken leerlingen buitensporig ongelukkig kon maken. Voor sommigen van ons was dat domein zichtbaar, voor anderen in het geheel niet. Iemand zei: "Ik ben

waarschijnlijk vreselijk naïef geweest, maar het boek Rolduc van Twan Geurts was voor mij een volslagen pijnlijke verrassing.” Een ander zegt daarentegen: “Het heeft vele jaren geduurd voordat ik, wat ik had meegemaakt, aan mijn vrouw en kinderen durfde te vertellen.”

Iemand zegt: “We hebben zoveel geleerd op Rolduc. Je kon je qua kennis, cultuur en sport eindeloos ontwikkelen, Maar wie leerde ons wat goed en fout is? Hoe je een moreel kompas ontwikkelt?”

En een ander zegt: “Uiteindelijk vind je dat morele kompas in jezelf. Niet in een handleiding van iemand anders. Maar door te beschouwen, door wat je ervaart te laten bezinken en door vervolgens met je eigen kompas je koers te kiezen.” Het werd een bijzondere gedachtewisseling .

Rolduc en de eigen wereldjes de titel boven de gedachtewisseling van gespreksgroep 3.

Het aantal clubs en verenigingen waaruit we als de leerlingen van Rolduc vroeger konden kiezen, was indrukwekkend: een groot aantal takken van sport, muziek in de harmonie en bij het koor, fotografie, film, toneel, de goochelclub, de boekbinderij, de volière etc. Al pratend en reagerend kwamen ze tot een lijst van 45 verenigingen en clubs Die is ook bij het verslag is gevoegd.

Veel clubs hadden een eigen clubhonk. Dat bood de mogelijkheid om te ontsnappen aan de dagelijkse routine. In die clubruimten golden andere wetten, vooral waar het ging om roken en drinken. Het was voor menigeen een eigen wereldje zonder de spiedende ogen van de surveillant en de aandacht van klasgenoten.

De werelden die op Rolduc door al die clubs en verenigingen voor je opengingen, betekenden veel voor jongens uit de kleine dorpen in Limburg. De kansen die je had om onvermoede talenten te ontplooien, kregen leeftijdgenoten thuis niet. Dat deed je wel vervreemden van de omgeving waar je vandaan kwam. Rolduc en de eigen wereldjes

Rolduc : grote oogst van culturele herinneringen

De voorbeelden buitelden over elkaar heen

- Martin Dieteren werd het verschil tussen noten en apennoten goed duidelijk gemaakt door Schrijven, met stevige en lange hand.
- Je werd graag lid van dié clubs, zoals zeker het koor - waar roken was toegestaan. Peuken op de houten vloer doven was in die tijd geen zonde.
- Degenen die de bladmuziek mochten omdraaien en de registers mochten trekken of afschakelen tijdens het orgelspel van de heer Zeijen werden *bladluizen* genoemd.

- De knutselklas heeft onder meer triplex kerststalletjes opgeleverd die sommigen uit de groep nog steeds thuis koesteren of ze juist toch maar hebben weggegooid.
- Pesten. Er werd zeker geplaagd, onderscheid gemaakt en er werden bijnamen uitgedeeld, maar we hadden niet het idee dat dat tot structureel pestgedrag en uitsluiting leidde. Het bestaan van compagnieën en hechte vriendschappen zorgde voor sociale inbedding, zonder grove uitsluiting. Als je ergens slecht in was, kon je dat elders compenseren. En iedereen was wel ergens goed in.

De laatste groep: *Rolduc in de jaren zestig: tijd van versoepeling*

Deze klasse-bijeenkomst omvatte de jongste deelnemers van de reünie, uit de laatste tien jaar van het internaat, toen de regels - in ieder geval in de tweede helft van de jaren zestig - in rap tempo aanmerkelijk versoepeld werden in vergelijking met het klassieke internaat.

Daarbij werd opgemerkt dat in de jaren waarin deze groep op Rolduc zat (1962-1975) er een geweldige uitbreiding plaats vond op het punt van wat je wel en niet mocht lezen. Eind jaren zestig waren er eigenlijk geen beperkingen meer: Wolkers was toegestaan, en werd zelfs in de klas besproken, evenals de “bijzondere vriendschap”-scenes in de “Kleine Republiek” van Lodewijk van Deyssel, die tot dan toe altijd taboe waren geweest. Ze mochten vrij naar de bibliotheek in Kerkrade gaan, waar die boeken publiekelijk in de kast stonden. De situatie rond 1970 was onvergelijkbaar met die van tien jaar eerder.

Een veel genoemd positief punt was het “culturele jongerenpaspoort”, waarmee je een tiental keren op eigen initiatief naar theater- en concertvoorstellingen in Heerlen of Kerkrade kon gaan. Naar eigen keus. Dus ook naar toneelstukken als “Wachten op Godot” van Becket, waarin iedere zin van het leven ontkend werd. Verder: als we “uitgaan in Kerkrade”, bijvoorbeeld naar de “Cosy Corner” ook tot het culturele leven mogen rekenen, dan was ook dat aan het einde van de jaren zestig zonder meer mogelijk. Al moest je natuurlijk wel om tien uur terug zijn:-) Ook herinneren zich sommigen nog de danslessen met de meisjes van de MMS.

De highlights van de klassenontmoetingen van vanochtend komen weer in een verslag te staan. Met nu al bijzonder veel dank aan de gespreksleiders. Ik ben benieuwd welke herinneringen en getuigenissen we deze keer gaan lezen.

Misschien een idee voor de Stichting Leve Rolduc om deze twee verslagen te bundelen tot een historisch documentje?

Want herinneringen zijn soms onvergetelijk

- De ochtendgymnastiek op de cour. De dag beginnen met opdrukken. Wie kan dat nog?
- Het oefenen voor de ritmische bewegingen in groepsverband voor het presidentsfeest.
- In de kerk: de Mattheus Passion van Pothas. door het koor vol verve gezongen onder de karakteristieke, bezielende leiding van dhr. Schreijen, zijn machtige handen wapperend door de lucht... Met als hoogtepunt het exclamatorische Barrabam!!!!,
- De Jour des Jeux. Een bonte mengeling van herinneringen:
 - Een goal op de cour werd door touwen in vakken verdeeld. Aan elk vak werden punten toegekend. Al schietend met een bal moest je trachten zoveel mogelijk punten in een vastgesteld aantal beurten te scoren. Winnaar werd meestal met goed geluk de grootste antisporter van Rolduc. Hij won een stukje peperkoek...
 - Je kon meemaken dat je voor het eerst in je leven een sprintwedstrijd won. Via de cour langs de muur richting de toegangsdeur van Klein-Rolduc... Een route van niks, maar een zege om nooit te vergeten...
 - De pianohokjes in de 'onderwereld'. De gang met kasten boordevol muziekinstrumenten.
 - De tijd dat je ééns in de vier weken mocht douchen. En dat er dan zwembroeken werden verstrekt om je schaamte te bedekken...
 - De collectieve diarreeaanval die een heel enkele keer toesloeg en dan onherroepelijk leidde tot overbezetting van alle Wc's. Leerlingen én leraren die elkaar dan tegenkwamen, met benauwde blikken op zoek naar dat éne vrije toilet.
 - De thee uit gigantische koperen theeketels. Ook wel 'nonnenpis' genoemd. De hardnekkige anekdote, dat een hoeveelheid thee als monster ter analyse werd opgestuurd naar een laboratorium in Leiden. De uitslag kwam met een advies: "Uw paard heeft drie weken rust nodig..."
 - De eerste echte vrouwelijke toneelster van een amateurvereniging uit Kerkrade die meespeelden met het halfvastenstuk. De lichamelijke verwarring die bij de jonge Rolduciëns toesloeg als ze in een kostuumstuk samen met zo'n dame op één bank moesten aanliggen aan een Romeins banket...

- De priesterleraren die aan zijaltaren iedere ochtend een mis deden. Rolduciëns die volgens rooster – in hun gewone kleren - als misdienaar fungeerden. En soms nog knikkebollend van de slaap op het knielkussentje knielden. Menige priesterleraar die bij het inschenken van de wijn in de kelk dwingend siste “Méér!!!”
- De stilte in de studiezalen, alleen onderbroken door geritsel van papier, het krassen van een pen of het gedempte kuchen van leerlingen. Het plotselinge enorme lachsalvo dat kon uitbarsten en tot ver buiten de studiezaal te horen was, als er zich iets onverwachts voordeed. Zoals die keer dat iemand zijn neus snoot op de tonen van “Oh when the saints...”
- De rookwedstrijden waarbij het erom ging met je sigaar een zo lang mogelijke askegel te krijgen. Een enkeling werd ervan verdacht zijn sigaar met ijzerdraadjes geprepareerd te hebben. Er was er één die de kunst verstond van het ‘simultaanroken’: pijp én sigaar tegelijkertijd in de mond...
- Voetbalwedstrijden tegen de Kuuzjen met Bengaals vuur van Sjef Vossen.
- De altijd weer spraakmakende ‘intercollegiale’ waarbij zo nu en dan al ‘hooligan-gedrag avant la lettre’ was waar te nemen: spuiten met water, meppen met vlaggen, en vooral veel boegeroep. Een enkele keer was je de avond tevoren al opgewarmd, omdat het elftal in de aula was voorgesteld, en de supporters-yellen waren geoefend.
- De gevleugelde uitdrukking op de eerste lesdag van 6 gym: “Dit is van het einde het begin...”
- De kwatrijnen die rondgingen. Eentje dan
 - ‘k Lees elke ochtend de rouwadvertenties in de krant
 - Klop mezelf op de schouder, er is niks aan de hand
 - De rouwadvertenties stemmen me juist vrolijk en blij
 - Heb vanochtend nog gekeken, ‘k stond er weer niet bij.

Afsluitend nog even serieus:

Laten we met z’n allen een kleine daad stellen met fijne gevolgen voor anderen
 De stichting Caritas 045 is een non-profit organisatie die warme, voedzame maaltijden in de regio Parkstad brengt naar velen, groot en klein, die on onze samenleving nog steeds in armoede leven. warme, voedzame maaltijden brengt. Het zijn ongeveer 1500 maaltijden per week. Daarnaast bieden vrijwilligers van deze stichting een luisterend oor en kunnen zij mensen die dat nodig hebben doorverwijzen naar hulp verlenende instanties. De stichting

wordt ondersteund door Deken Nievelstein van Kerkrade en door Emile Roemer, Gouverneur van de provincie.

Laten we de collecte in de Hoogmis van morgen bestemmen voor het goede werk van deze Stichting. Wat vinden jullie daarvan.

Vrienden, vriendinnen,

Voor straks is dat een avond met veel fijne - herinneringen ophalende – gesprekken. En morgen de Hoogmis. Met Luud Kleinen die er twee jaar geleden door een ongelukkige val in zijn huis niet van de partij kon zijn. En nu gelukkig wél!

En een overdenking die zal worden uitgesproken door Jan Schrijen. We zijn je daar zeer erkentelijk voor Jan. En na de Hoogmis zijn er – voor wie zich vanmorgen tijdig heeft ingeschreven – twee rondwandelingen: één door het seminarie onder leiding van Rolduc's koster Catherina en een algemene rondleiding onder leiding van rondleider Leon Sluisman

Kortom, we hebben al een mooie dag achter de rug, maar er komt nog meer! Ik wens jullie nog een fijne avond toe met veel vrolijke herinneringen ophalende gesprekken, en dat allemaal in de aanwezigheid van onze Nimfen...

Een fijne avond, en voor morgen gezond weer op!

En wees gerust: na het dessert sluiten we straks af met het 'Lève Rolduc'.

Ik dank jullie wel !

Lève, Rolduc, ton front radieux!
Dieu te bénit du haut des cieux!
Rappelle-toi tes fils nombreux.
Sain - te cité., re...çois nos voeux!
Lève, Rolduc, ton front radieux!
Dieu te bénit du haut des cieux!

Fijne avond!